

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Георги Иванов Митов, Софийски университет „Св. Климент
Охридски“, Юридически факултет, катедра „Наказателноправни науки“

за дисертационния труд на Мартин Рачков Баев, задочен докторант в секция
„Наказателноправни науки“ в Института за държавата и правото при
Българската академия на науките

на тема „Нарушения на процесуалните правила в досъдебната фаза на
наказателния процес“

за присъждане на научната степен „Доктор“

в област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление: 3.6. Право
научна специалност: Наказателен процес

Уважаеми членове на научното жури,

Със заповед № РД-09-28 от 25.02.2022 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките съм назначен за член на научното жури. На първото му заседание ми е възложено да изготвя становище за труда.

I. ПРЕДСТАВЯНЕ НА КАНДИДАТА И ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТУРАТА

Мартин Баев завършва през 2014 г. право във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ и получава образователно-квалификационна степен „магистър“.

През 2016 г. е назначен на длъжност младши съдия в Бургаския окръжен съд, а от 07.07.2018 г. и до този момент е съдия в Районен съд – град Бургас.

Със заповед № РД-09-27 от 10.04.2018 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките е зачислен за докторант, задочна форма на обучение. Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита в секция „Наказателноправни науки“ на 23 февруари 2022 г. Със Заповед № РД-09-27 от 25.02.2022 г. на Директора на Директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките е отчислен с право на защита.

От приложените материали може да се направи извод, че са спазени всички изисквания относно хода на процедурата и оформянето на дисертационния труд и няма допуснати нарушения.

Авторефератът е написан съгласно изискванията и коректно представя работата на дисертанта.

Мартин Баев има 5 публикации по темата на дисертацията.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД, НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

1. Избраната тема на изследването е изключително актуална поради голямото теоретично и практическо значение на съществените процесуални нарушения, допуснати на досъдебното производство и липсата на цялостно теоретично изследване в тази насока. Досега научни разработки разглеждат фрагментарно някои аспекти на този въпрос. Това е самостоятелен принос и ще допринесе за попълване на тази празнота в правната ни литература. Направените изводи ще подпомогнат и разрешаването на някои сложни практически проблеми, свързани със спорове и неясноти в правоприлагането. Това придава на изследването и практическа значимост.

2. Представеният труд е с обем от 303 страници, включително съдържание, списък на използваните съкращения и списък на използваната литература. Библиографската справка съдържа 134 публикации на кирилица и на латиница. Бележките под линия са 432.

Дисертацията е структурирана в увод, три глави и заключение. Изложението е класическо – всяка глава е разделена на параграфи, в които тематично са обособени въпросите, свързани с предмета на изследването. Някои от тях са разделени на самостоятелни части, които са обозначени с цифри.

3. В съдържателно отношение трудът е правилно и логично подреден, като отделните части са съразмерни и разгледаните въпроси са последователно изложени.

а) В увода авторът аргументира важноста на темата за осъществяване на целите на правораздаването и защитата на правата и законните интереси на участващите лица.

Поставя основните изследователски задачи, които цели да постигне в хода на изследването.

б) Първа глава, озаглавена Понятие за нарушението в наказателния процес, е насочена към теоретичното изясняване на същността на процесуалните нарушения, характеристиката им и техните видове.

Интерес представлява историко-правното изследване и сравнителната регламентация на нарушението на процесуалните правила в другите законодателства. Това може да се посочи като самостоятелен принос с познавателно значение.

На основата на анализа на характеристиките дисертантът прави опит за дефиниране на процесуалните нарушения (с. 44 – 45), което може да се посочи също като приносен момент. Спорен е въпросът дали процесуалното нарушение може да бъде определено като противообществено (общественоопасно или общественовредно) деяние, както и да се търси точна аналогия с престъпните деяния с характеристиките за тях обективна и субективна страна.

Като приносен момент може да се посочи и класифицирането на процесуалните нарушения и значението им за правилното развитие на досъдебното производство.

в) Втората глава е посветена на Нарушения на процесуалните правила, свързани с правата на обвиняемия в досъдебната фаза.

Авторът използва удачен подход при анализа, който дава интересен ракурс на изследването, с разработването на въпроса за съществените процесуални нарушения на досъдебното производство, свързани с правата на обвиняемия чрез съпоставянето на правата, посочени в чл. 249, ал. 4, т. 1 НПК и правата му в чл. 55 НПК.

Детайлно и пунктуално, илюстрирано с примери и на основата на анализа на съдебната практика и теорията, дисертантът изследва всяко едно от правата на обвиняемия и проявите форми на нарушаването им като дава и последиците от съответното нарушение. Приносен момент е разработването на

правата на обвиняемия, регламентирани в чл. 55 НПК, които не са посочени в разпоредбата на чл. 249, ал. 4, т. 1 НПК, и последиците от тяхното нарушаване за правото на защита. По-голямата част от предложенията *de lege ferenda* могат да бъдат споделени, но някои от тях са спорни и заслужават по-задълбочен анализ и аргументация.

г) В трета глава на дисертацията са анализирани нарушения, свързани с процесуалните права на пострадалия, ощетеното юридическо лице, защитника, повереника и особения представител в досъдебната фаза.

И в тази част на труда е използван посочения оригинален подход от предходната глава – чрез съпоставяне на правата на съответния участник в разпоредбата на чл. 249, ал. 4, т. 2 НПК и правата, уредени в другите текстове на НПК.

Отново на основата на анализ на теорията и съдебната практика, както и на правото на Европейския съд и практиката на Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека се търси адекватността на българското законодателно решение с международните стандарти за защита на правата на човека и процесуалните им проекции.

е) В заключението авторът излага основните изводи от изследването и прави предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на нормативната уредба, свързана с процесуалните нарушения на досъдебното производство. Редом с това се дават и предложения за промяна на други тестове в НПК.

4. В допълнение на казаните по-напред приноси моменти може да се посочи още, че това изследване, посветено на съществените процесуални нарушения на досъдебното производство, е успешен опит да се „запълни“ теоретичната празнота в тази насока и да се дадат удачни предложения за разрешаване на сложни практически проблеми. Дисертантът търси теоретично осмисляне на нарушенията на процесуалните правила на досъдебната фаза и

правилно прави изводи за значението им за правата на участващите лица и възможностите за „компенсирането“ им в съдебната фаза на производството.

Споделям посочените от докторанта приноси в автореферата.

Дисертационният труд показва по убедителен начин задълбочено познаване от Мартин Баев на българската и чужда теория и съдебна практика.

Работата е четивна, правилно структурирана и това я прави лесна за ползване. Поддържаните становища са обосновани и изразяват авторовата позиция. Полемиката е коректна и научно издържана, като дисертантът убедително защитава застъпените становища и аргументирано, с необходимия академизъм критикува определени тези в научната литература. Коректно са цитирани библиографските източници – изчерпателно са посочени публикациите на други автори по темата на дисертацията и реално са използвани цитираните публикации за аргументиране на изложените тези и становища.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното считам, че представеният дисертационен труд на тема „Нарушения на процесуалните правила в досъдебната фаза на наказателния процес“ отговаря на всички изисквания, посочени в чл. 6, ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България, поради което на основание чл. 10, ал. 1 от същия закон давам положително заключение и убедено предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждането на Мартин Рачков Баев на образователната и научна степен „доктор“.

София
06.04.2022 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Георги Митов